
Cyllid Iechyd: Diweddariad

Cyflwyniad

Ym mis Gorffennaf 2012, gwnaethom gyhoeddi ein hadroddiad Cyllid Iechyd. Nododd yr adroddiad hwnnw'r patrwm gwario a rheoli ariannol hanesyddol yn y GIG. Archwiliodd sut yr oedd y GIG wedi mantoli'r gyllideb yn 2011-12 ac ystyriodd yr heriau mawr sy'n wynebu'r GIG yn y dyfodol. Yn sgil cyhoeddi ein hadroddiad, penderfynodd Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus Cynulliad Cenedlaethol Cymru lansio ei ymchwiliad ei hun a chymryd tystiolaeth ar sail ein hadroddiad.

Gyda'r heriau ariannol sydd ar fin digwydd a'r heriau ariannol digynsail sy'n wynebu'r GIG, aethom ati i roi diweddariad i'r pwyllgor ar sefyllfa ariannol bresennol cyrff y GIG yng Nghymru. Mae'r adroddiad hwn yn rhoi diweddariad ffeithiol ar ganol 2012-13, heb werthuso na dadansoddi'n fanwl. Mae'n seiliedig ar y wybodaeth fonitro fisol y mae cyrff y GIG yn ei rhoi i Lywodraeth Cymru. Yn benodol, mae'n nodi:

- y sefyllfa ariannol bresennol ar 30 Medi 2012 (mis 6);
- rhagolygon o'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2013;
- cynnydd o ran cynlluniau arbedion 2012-13.

Mae'r diweddariad hwn yn dangos bod cyrff y GIG wedi cael trafferth i reoli o fewn terfynau eu hadnoddau presennol yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn. Mae'n debygol y bydd diffyg sylweddol erbyn diwedd y flwyddyn. Mae cyrff y GIG yn gwneud cynnydd o ran eu cynlluniau arbedion, ond yn amlwg nid yw hyn yn ddigonol. Awgryma achosion o orwario mewn meysydd allweddol fel cyflogau a meddyginiaethau fod cyrff y GIG yn cael trafferth rheoli pwysau o ran costau.

Dengys cyllidebau Llywodraeth Cymru, yn cynnwys y gyllideb ddrafft ddiweddaraf, na fydd cyllidebau iechyd yn cynyddu i gyfateb i bwysau o ran costau a galw yn y dyfodol agos. Fel y nodwyd gennym mewn adroddiadau blaenorol, mae'r pwysau ariannol hyn yn pwysleisio bod angen:

- cynlluniau arbedion byrdymor realistig, yn cynnwys rhai dewisiadau anodd yn ymwneud ag arbedion ar gostau'r gweithlu;
- trawsnewid modelau newydd o ofal a chyflenwi sy'n gynaliadwy ac sy'n darparu gwasanaethau o ansawdd gwell i gleifion, a hynny ar fyrder.

Sefyllfa ariannol bresennol

Ffigur 1: Gyda diffyg cyfunol o £69 miliwn ym mis 6, mae'r rhan fwyaf o gyrff y GIG mewn sefyllfa well nag yr oeddent ar yr un adeg yn 2011-12 yn sgil arian cylchol ychwanegol a ddyrannwyd ym mis Hydref 2011. Fodd bynnag, mae gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro ddiffyg mwy nag ar yr un adeg y llynedd a dim ond fymryn yn well y mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.

Corff y GIG	Sefyllfa ar ddiwedd Medi 2012 (£ miliwn)	Sefyllfa ar ddiwedd Medi 2011 (£ miliwn)
Abertawe Bro Morgannwg	-9.7	-15.8
Aneurin Bevan	-5.8	-15.9
Betsi Cadwaladr	-14.8	-15.4
Caerdydd a'r Fro	-17.6	-16.7
Cwm Taf	-6.9	-15.8
Hywel Dda	-7.8	-20.5
Powys	-5.1	-10.3
Iechyd Cyhoeddus Cymru	0.0	0.1
Felindre	0.0	0.1
Ambiwlans Cymru	-0.3	-0.7
GIG Cymru	-69.1	-110.8

Ffynhonnell: Ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

Noder: Ym mis Hydref 2011, rhoddodd Llywodraeth Cymru £133 miliwn ychwanegol i gyrff y GIG ar gyfer blwyddyn ariannol 2011-12, yr oedd £103 miliwn ohono yn gylchol gyda rhagor o arian trosiannol ar gyfer Hywel Dda dros dair blwyddyn (£30 miliwn yn 2011-12, £20 miliwn yn 2012-13).

Rhagolygon o'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn

Mae'r rhagolygon o'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn yn 2012-13 yn ansicr yn y bôn. Yn yr adroddiad hwn, rydym wedi defnyddio tri gwahanol ragolwg:

- rhagolygon cyrff y GIG eu hunain;
- dadansoddiad o dueddiadau Llywodraeth Cymru yn seiliedig ar gynnydd hyd yma;
- ein dadansoddiad ein hunain yn seiliedig ar y duedd yn 2011-12.

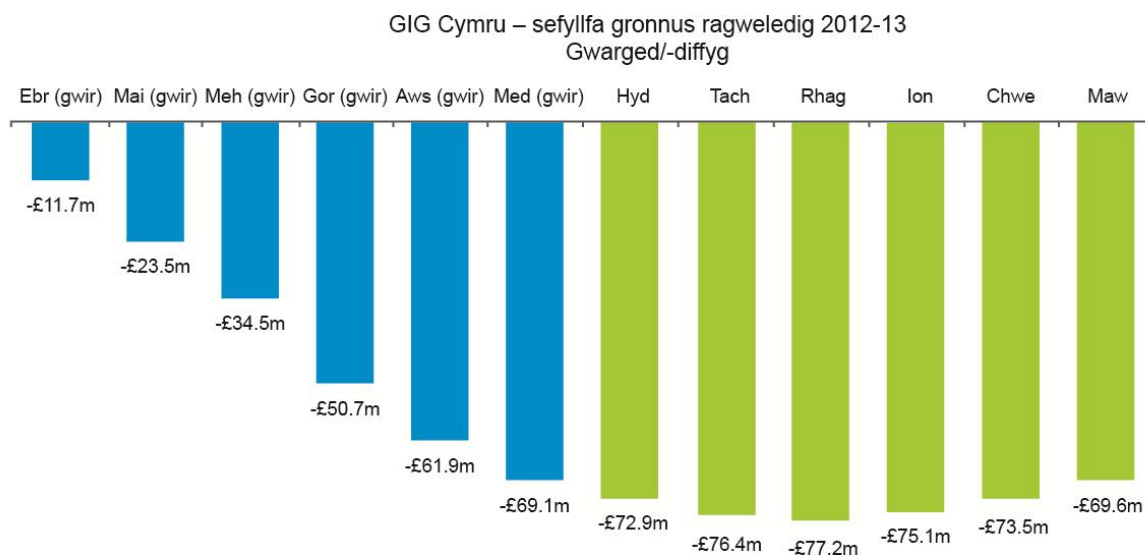
Ar y cyfan, mae'r dadansoddiadau hyn yn dangos bod **cyrff y GIG eu hunain yn rhagweld diffyg diwedd blwyddyn o tua £70 miliwn ond gallai fod yn uwch o lawer.**

Ffigur 2: Ar gyfer 2012-13, mae cyrff y GIG yn rhagweld diffyg posibl mwyaf tebygol o £70 miliwn, er y gallai fod rhwng £46 miliwn a £131 miliwn

Corff y GIG	Sefyllfa ragweledig ar ddiwedd y flwyddyn		
	Sefyllfa waethaf (£ miliwn)	Sefyllfa fwyaf tebygol (£ miliwn)	Sefyllfa orau (£ miliwn)
Abertawe Bro Morgannwg	-21.0	-13.5	0.0
Aneurin Bevan	-11.0	0	0
Betsi Cadwaladr	-19.0	-19.0	-19.0
Caerdydd a'r Fro	-32.2	-20.0	-20.0
Cwm Taf	-13.1	-10.0	-7.7
Hywel Dda	-12.8	-3.1	-3.1
Powys	-9.0	-4.0	-1.6
Iechyd Cyhoeddus Cymru	-1.6	0.0	0.0
Felindre	-4.4	0.0	0.0
Ambiwlans Cymru	-7.6	0	+5.3
GIG Cymru	-131.4	-69.6	-46.1

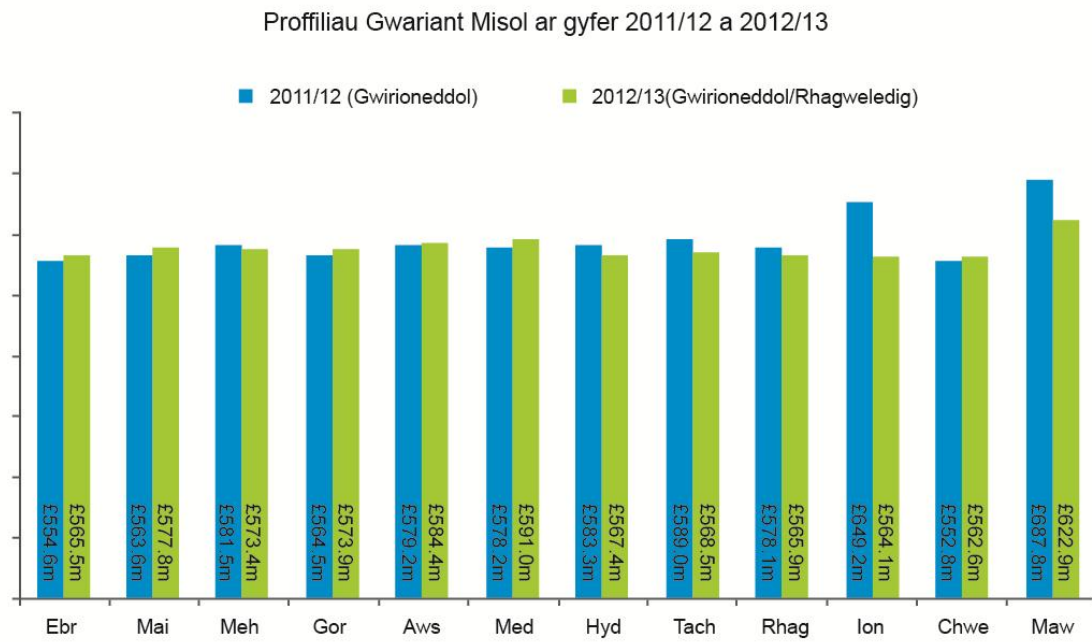
Ffynhonnell: Ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

Ffigur 3: Mae cyrff y GIG wedi gorwario tua £10 miliwn y mis, ar gyfartaledd, ond mae'r gyfradd orwario wedi gostwng ac mae byrddau iechyd eu hunain yn disgwyl tanwario yn ystod y chwarter olaf er mwyn sicrhau'r diffyg rhagweledig o £70 miliwn

Ffynhonnell: Ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

Ffigur 4: Wrth ragweld y lefel hon o ddiffyg, mae cyrff y GIG yn cynllunio ar sail llai o wariant yn ystod chwe mis olaf 2012-13 nag yn ystod chwe mis olaf y flwyddyn flaenorol

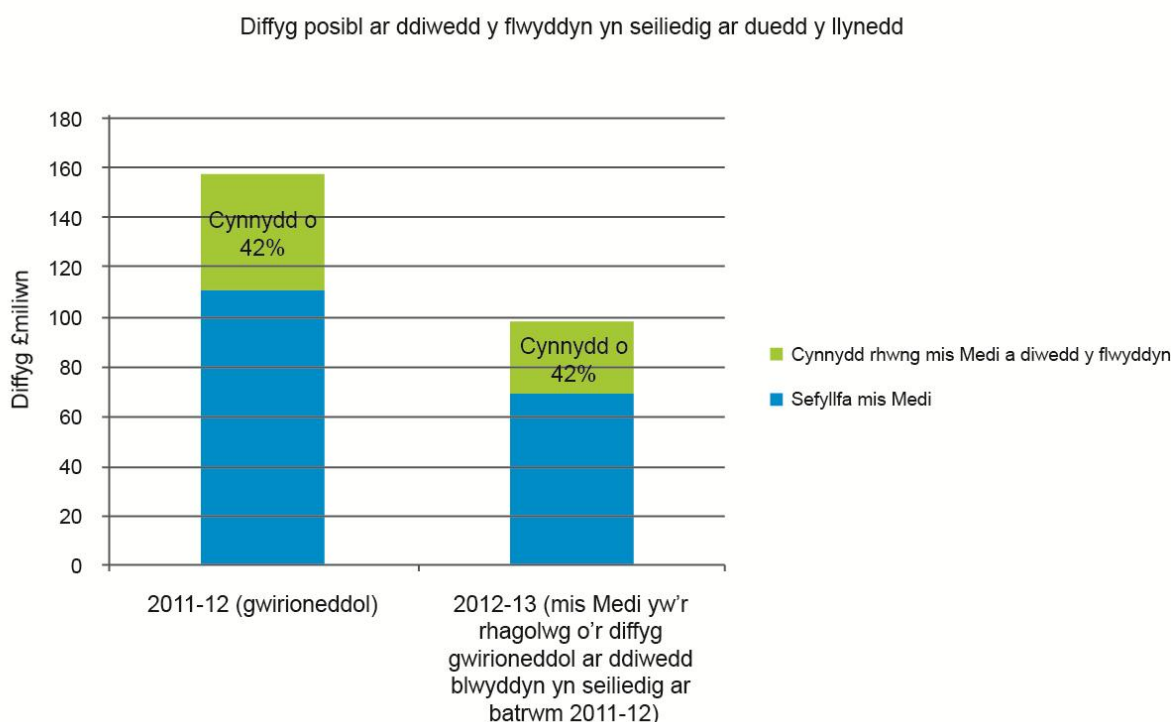
Ffynhonnell: Ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

Ffigur 5: Awgryma dadansoddiad Llywodraeth Cymru o dueddiadau presennol y gallai'r diffyg diwedd blwyddyn fod yn uwch na'r rhagolwg mwyaf tebygol gan gyrrff y GIG

Corff y GIG	Sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn pe bai'r cyfartaledd misol yn parhau tan ddiwedd y flwyddyn (£ miliwn)	Sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn pe bai'r sefyllfa ym mis Medi yn parhau tan ddiwedd y flwyddyn (£ miliwn)
Abertawe Bro Morgannwg	-19.5	-16.3
Aneurin Bevan	-11.6	-7.6
Betsi Cadwaladr	-29.6	-17.2
Caerdydd a'r Fro	-35.3	-31.1
Cwm Taf	-13.9	-12.9
Hywel Dda	-15.6	-16.1
Powys	-10.4	-8.3
Iechyd Cyhoeddus Cymru	0	-0.1
Felindre	0.1	-0.1
Ambiwlans Cymru	-2.6	-3.3
GIG Cymru	-138.3	-112.9

Ffynhonnell: Ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

Ffigur 6: Mae'r dadansoddiad o dueddiadau fwy na thebyg yn gorddatgan y sefyllfa debygol ar ddiwedd y flwyddyn gan fod cyrff y GIG yn hanesyddol wedi tueddu i ostwng eu cyfradd orwario yn ystod ail hanner y flwyddyn: cynyddodd y diffyg y llynedd 42 y cant y llynedd yn ystod y chwe mis olaf. Pe bai'r duedd honno yn cael ei hailadrodd yn 2012-13, byddai'r diffyg diwedd blwyddyn oddeutu £100 miliwn.

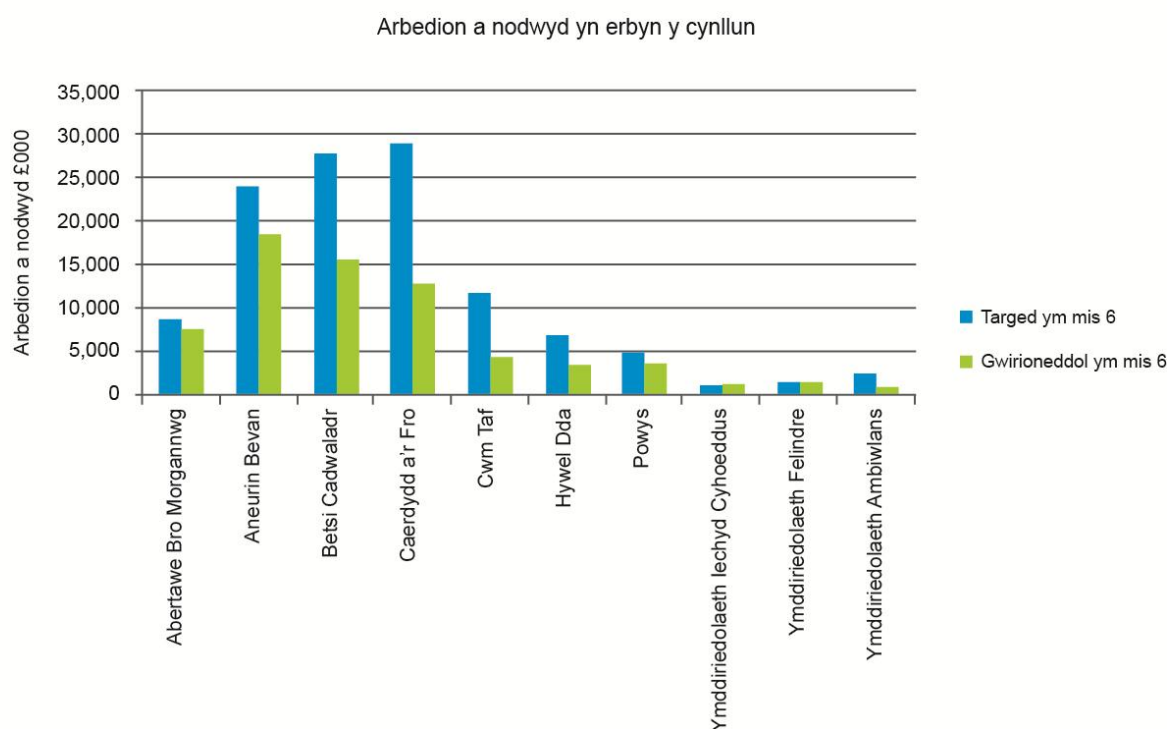

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru

Noder: Yn 2011-12, nid oedd diffyg ffurfiol gan fod Llywodraeth Cymru wedi darparu £133 miliwn o arian ychwanegol a £24 miliwn o froceriaeth. Er mwyn cymharu, rydym wedi trin y cyfanswm hwn o £157 miliwn fel y diffyg a fyddai wedi digwydd heb y cymorth ychwanegol.

Cynnydd o ran cynlluniau arbedion

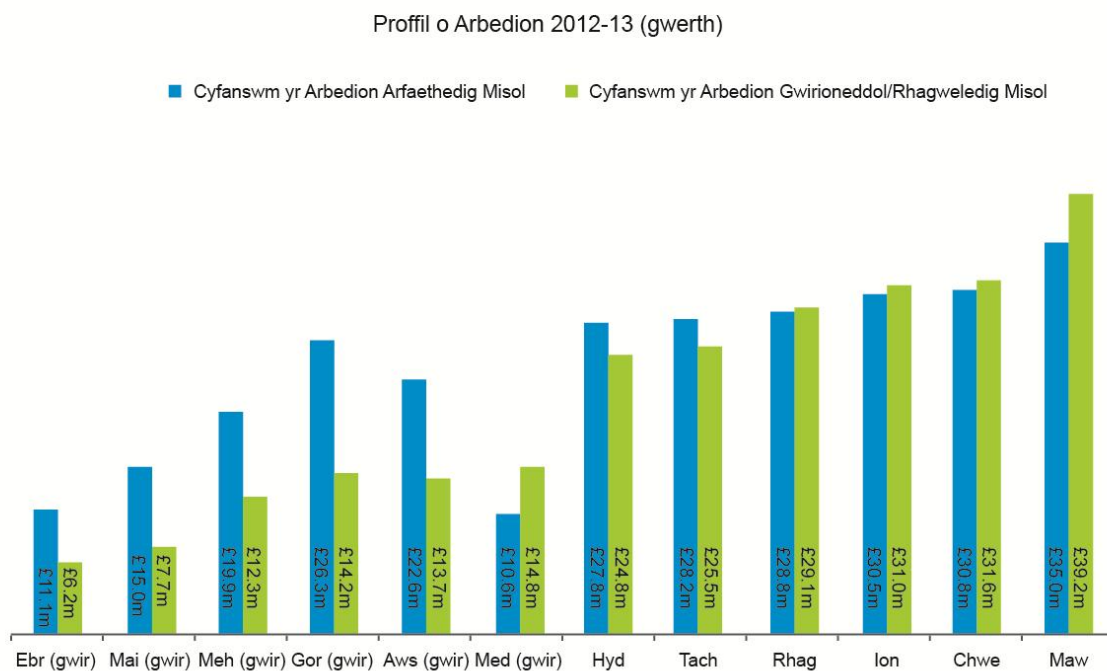
Ffigur 7: Erbyn diwedd Medi 2012, roedd cyrff y GIG wedi nodi arbedion gwirioneddol o £69 miliwn yn erbyn arbedion arfaethedig o £118 miliwn, gyda pherfformiad yn amrywio'n sylweddol rhwng cyrff y GIG

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

Noder: Ar gyfer Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, rydym wedi nodi'r cynnydd a wnaed yn erbyn ei gynllun arbedion gwreiddiol, nid yr un cyfredol. Ym mis Medi diweddarodd ei gynlluniau, a symudodd tua £14 miliwn o arbedion arfaethedig o hanner cyntaf y flwyddyn i'r ail hanner.

Ffigur 8: Mae cyrff y GIG yn bwriadu gwneud cynnydd o ran eu harbedion yn ystod ail hanner y flwyddyn ariannol

Ffynhonnell: Ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

Noder: Mae ffigur mis Medi wedi'i ystumio gan fod Betsi Cadwaladr wedi diwygio ei gynllun arbedion, a arweiniodd at leihau'r ffigur cyffredinol ar gyfer arbedion arfaethedig ar draws pob corff y GIG £12.6 miliwn, o £23.2 miliwn i £10.6 miliwn. Gan addasu ar gyfer Betsi Cadwaladr, roedd cyrff y GIG mewn gwirionedd £8.4 miliwn yn brin o'u targed arbedion ym mis Medi.

Ffigur 9: Nid yw rhai o gynlluniau arbedion cyrff y GIG yn pontio'r bwch ac mae'r rheini sydd â chynlluniau arbedion llawn hefyd yn cydnabod bod risg sylweddol o beidio â chyflawni

Sefydliad	Arbedion blynyddol gofynnol £000oedd	Arbedion blynyddol rhagweledig £000oedd	Amrywiant £000oedd	Sylwadau
Abertawe Bro Morgannwg	45,100	25,951	-19,149	Cyfateb i £13.500 miliwn o ddiffyg rhagweledig, £8.060 miliwn o ddiffyg agoriadol a orddatganwyd, £1.500 miliwn o arian ar gyfer gofal heb ei drefnu llai pwysau cost ychwanegol o £3.911 miliwn.
Aneurin Bevan	48,000	48,000	-0	
Betsi Cadwaladr	64,664	64,664	0	
Caerdydd a'r Fro	66,886	46,886	-20,000	Cyfateb i ddiffyg rhagweledig.
Cwm Taf	18,800	8,800	-10,000	Cyfateb i ddiffyg rhagweledig.
Hywel Dda	41,630	27,592	-14,038	Cyfateb i £3.110 miliwn o ddiffyg rhagweledig, £7.440 miliwn o arbedion cyfrifyddu, £4.248 miliwn o incwm rhagweledig nad yw yn y cynllun, llai pwysau cost ychwanegol o £0.760 miliwn.
Powys	18,852	14,853	-3,999	Cyfateb i ddiffyg rhagweledig.
Iechyd Cyhoeddus Cymru	2,317	2,317	-0	
Felindre	3,055	3,055	0	
Ambiwlans Cymru	7,972	7,972	0	
Cyfanswm Cymru	317,276	250,090	-67,186	

Ffynhonnell: Ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

Nodiadau:

- *noda Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro nad oedd £13.7 miliwn o 'arbedion a nodwyd' wedi'u nodi eto mewn gwirionedd ym mis Medi;*
- *noda Bwrdd Iechyd Aneurin Bevan fod risg fawr na fydd yn cyflawni £9 miliwn o'i arbedion;*
- *mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr wedi nodi'r risg na fydd yn cyflawni £19 miliwn o'i arbedion (sy'n cyfateb i'w ddiffyg rhagweledig);*
- *mae Bwrdd Iechyd Cwm Taf wedi nodi arbedion posibl hyd at y £18.8 miliwn yn llawn ond mae wedi penderfynu bod £10 miliwn yn ormod o risg i weithredu hyn.*

Ffigur 10: Mae cyrff y GIG yn disgwyl gwneud arbedion sylweddol o ran y gweithlu, caffael a rheoli meddyginiaethau

Categoriâu arbedion	Cynllun blwyddyn lawn		Rhagolwg blwyddyn lawn		Yn cynnwys	
	£000oedd	% oedran	£000oedd	% oedran	Cylchol	Anghylchol
					£000oedd	£000oedd
Moderneiddio'r gweithlu	103,135	36.0%	89,759	35.9%	85,766	3,993
Rheoli meddyginiaethau (gofal sylfaenol ac eilaidd)	43,377	15.1%	45,416	18.2%	41,731	3,686
Caffael a meysydd eraill nad ydynt yn gysylltiedig â chyflogau (ac eithrio ynni)	65,020	22.7%	43,006	17.2%	25,446	17,560
Cyngor Iechyd Cymuned (ac eithrio Oedi wrth Drosglwyddo Gofal)	15,520	5.4%	15,062	6.0%	14,727	335
Gwasanaethau a gomisiynir yn allanol	30,915	10.8%	29,563	11.8%	26,966	2,598
Gostyngiadau o ran costau rheoli	4,526	1.6%	4,397	1.8%	4,397	0
Ystadau/ynni	2,558	0.9%	1,917	0.8%	1,678	240
Gwasanaethau arbenigol	21,620	7.5%	20,969	8.4%	20,969	0
Cyfanswm	286,670	100.0%	250,090	100.0%	221,679	28,412
					88.6%	11.4%

Ffynhonnell: Ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

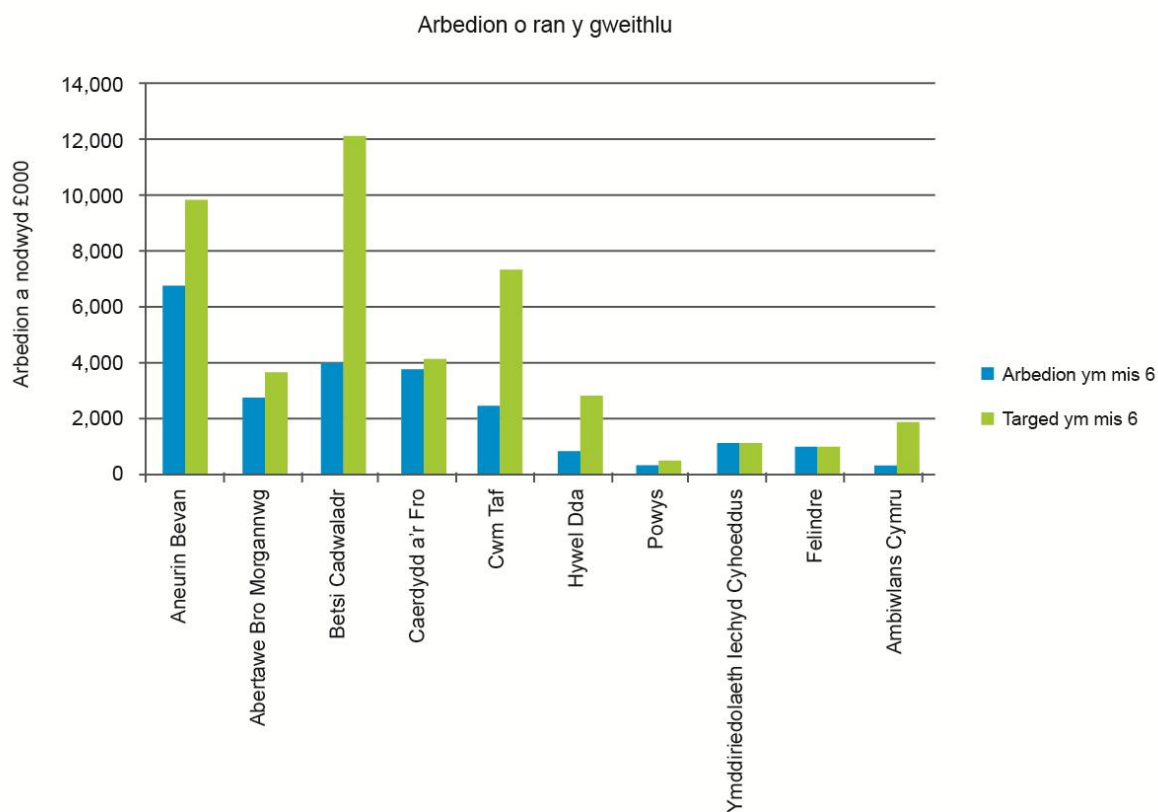
Noder: Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro yn cyfrif am £21 miliwn o'r £28 miliwn o arbedion arfaethedig anghylchol.

Ffigur 11: Mae cyrff y GIG yn disgwyl i bron ddwy ran o dair o'r arbedion o ran y gweithlu a rheoli gael eu cyflawni drwy leihau nifer y staff yn y GIG

Dadansoddiad o arbedion arfaethedig o ran y gweithlu a rheoli					
Corff y GIG	Lleihau nifer y staff yn y sefydliad (£ miliwn)	Cyflog amrywiol (£ miliwn)	Locwm / asiantaeth (£ miliwn)	Lleihau nifer y staff cronfa (£ miliwn)	Arall (£ miliwn)
Abertawe Bro Morgannwg	14.6	0.3	0.3	0.4	1.1
Aneurin Bevan	7.0	6.6	1.9	2.5	0.3
Betsi Cadwaladr	10.3	0.3	3.3	0.7	1.2
Caerdydd a'r Fro	5.3	0.7	0.2	0.9	2.4
Cwm Taf	6.0	0.0	0.1	-0.5	0
Hywel Dda	9.3	1.3	5.3	0.0	0.0
Powys	1.9	0.0	0.0	0.1	0.0
Iechyd Cyhoeddus Cymru	1.4	0.0	0.0	0.0	0.0
Felindre	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Ambiwlans Cymru	3.8	2.7	0.0	0.0	0.0
GIG Cymru	61.5	12.4	11.2	4.1	5.0
Fel % o gyfanswm arbedion y gweithlu	65.3%	13.1%	11.8%	4.4%	5.3%

Ffynhonnell: Ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

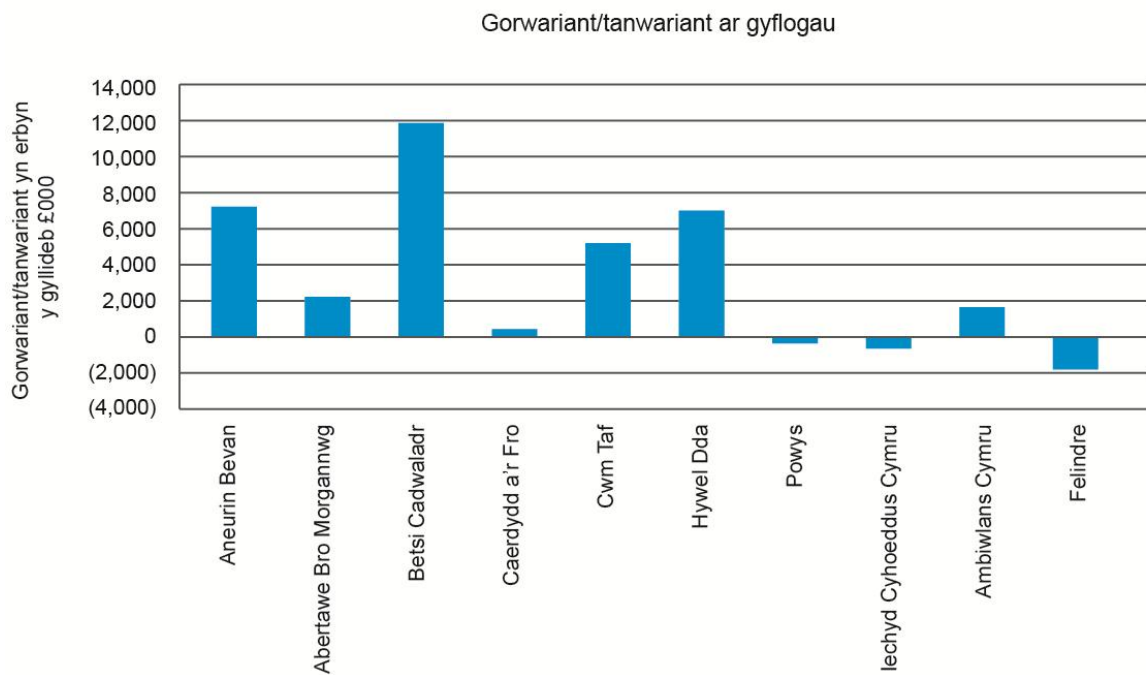
Ffigur 12: Yn gyffredinol, mae cyrff y GIG yn nodi mai dim ond £23.5 miliwn o'r £44 miliwn bwriadedig o arbedion o ran y gweithlu a gyflawnwyd ym mis 6, er bod rhai wedi perfformio'n well nag eraill

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

Noder: Ar gyfer Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, rydym wedi nodi'r cynnydd a wnaed yn erbyn ei gynllun arbedion gwreiddiol. Ym mis Medi diweddarodd ei gynlluniau, a symudodd tua £8 miliwn o arbedion arfaethedig y gweithlu i'r ail ran o'r flwyddyn.

Ffigur 13: Erbyn diwedd Medi, roedd cyrff y GIG wedi gorwario tua £33 miliwn ar gyflogau, er bod cryn dipyn o amrywiad

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

Noder: Caiff gorwariant ei wrthbwysu'n rhannol yn erbyn llinellau cyllidebau unigol gan fod gan bob bwrdd iechyd ond un (Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro) gronfeydd wrth gefn heb eu dyrannu yn eu cyllidebau. Mae gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr gronfa wrth gefn sylweddol fwy na byrddau iechyd eraill sef £19.2 miliwn tan fis Medi.

Ffigur 14: Yn gyffredinol, mae cyrff y GIG yn disgwyl colli tua £1,600 aelod o staff (dau y cant o gyfanswm y gweithlu) yn ystod ail hanner y flwyddyn, ond nid yw'r byrddau iechyd hynny sy'n cynllunio'r gostyngiadau mwyaf wedi gwneud fawr ddim cynnydd hyd yma.

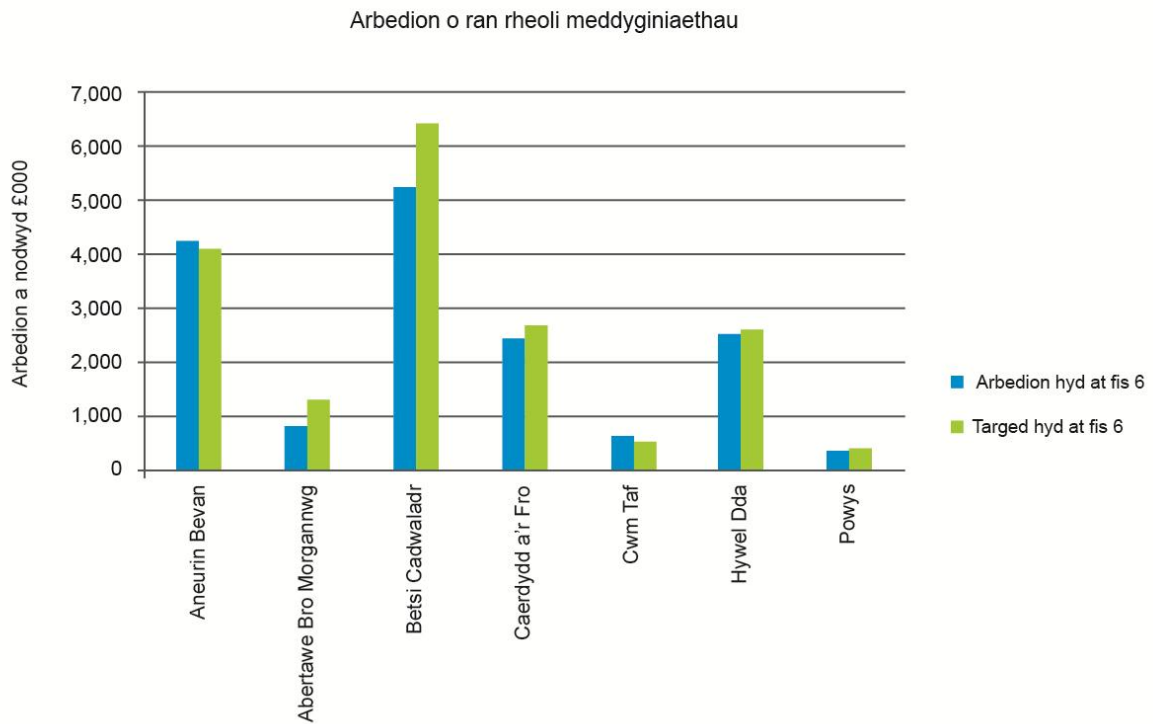
Corff y GIG	Proses arfaethedig o symud staff cyflogedig rhwng mis Mehefin a diwedd y flwyddyn	Proses wirioneddol o symud staff cyflogedig rhwng mis Mehefin a mis Medi	Gwaith symud staff cyflogedig yn ofynnol o hyd yn ystod y chwe mis olaf
Abertawe Bro Morgannwg	-120	-206	Rhagorwyd ar y cynllun eisoes
Aneurin Bevan	-408	+41	-449
Betsi Cadwaladr	-230	+111	-341
Caerdydd a'r Fro ¹	+156	+35	+121
Cwm Taf	-135	-10	-125
Hywel Dda	-587	+5	-592
Powys ²	+2	+14	+12
Iechyd Cyhoeddus Cymru	+2	+2	Cyflawnwyd y cynllun eisoes
Felindre	+3	+3	Cyflawnwyd y cynllun eisoes
Ambiwlans Cymru	-253	+13	-266
GIG Cymru	-1570	+9	-1579

Ffynhonnell: Ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

Nodiadau:

- 1 Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro yn bwriadu cynyddu lefelau staff i adlewyrchu newidiadau arfaethedig i'r gwasanaeth. Mae Llywodraeth Cymru yn monitro hyn yn ofalus yn sgil cynnydd o ran cyflawni arbedion eraill.*
- 2 Nid yw Powys wedi diweddarau i adlewyrchu ei niferoedd staffio i adlewyrchu gostyngiadau staffio arfaethedig yn sgil arbedion o ran y gweithlu.*

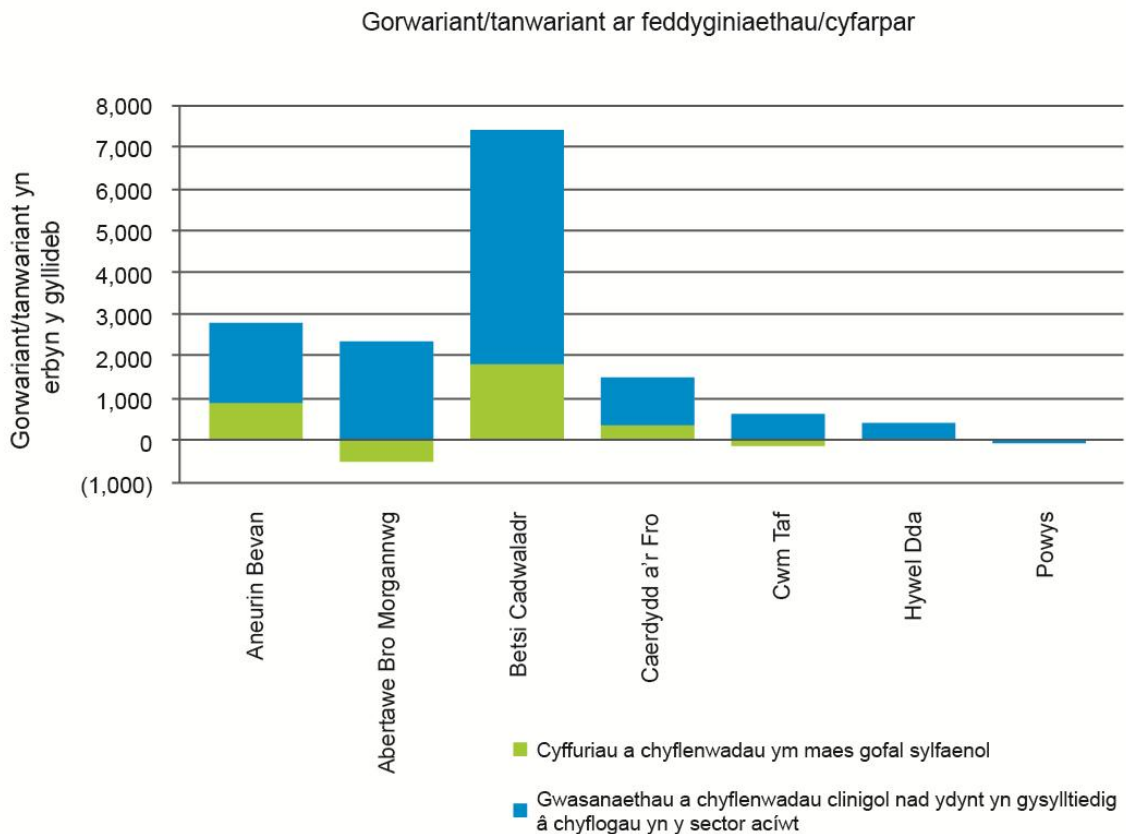
Ffigur 15: Erbyn mis 6, roedd y byrddau iechyd ar y cyd £1.9 miliwn (13.6 y cant) yn brin o'u harbedion targed o £13.8 miliwn o ran rheoli meddyginiaethau

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

Noder: Ar gyfer Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, rydym wedi nodi'r cynnydd a wnaed yn erbyn ei gynllun arbedion gwreiddiol.

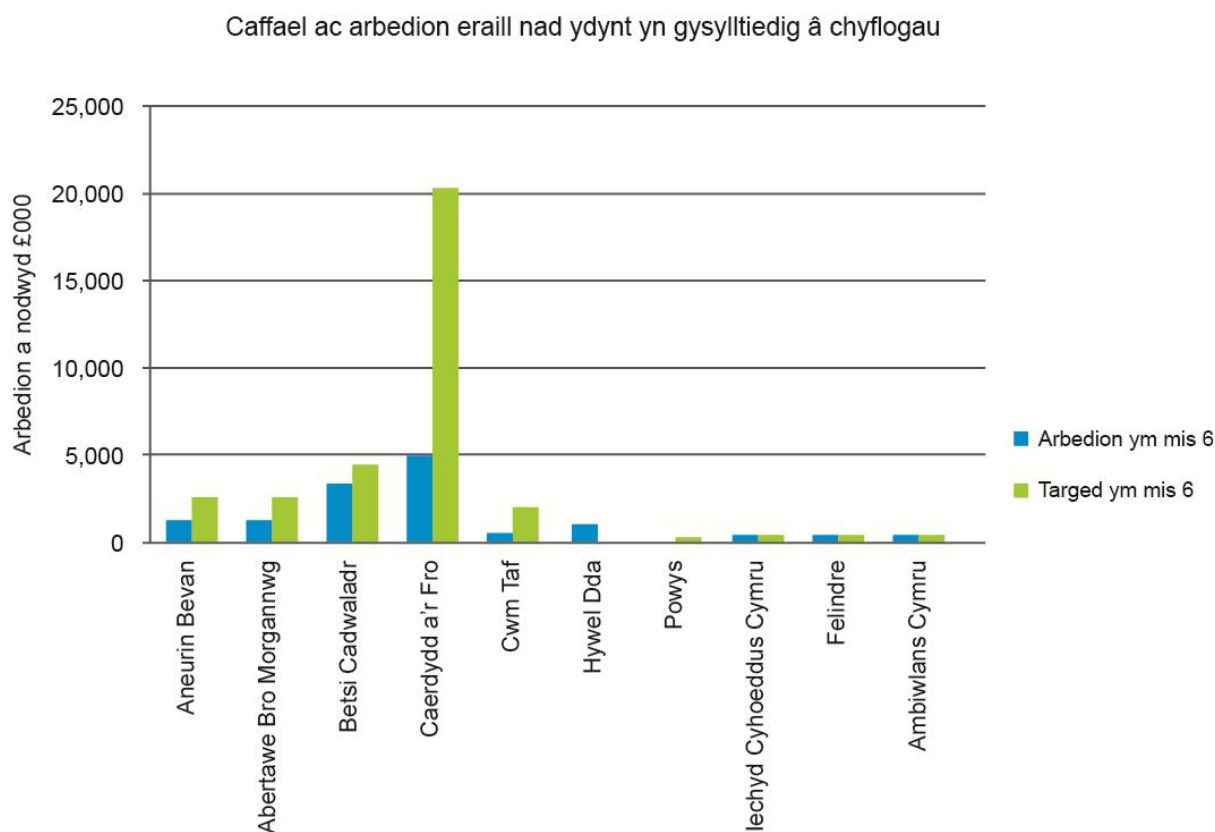
Ffigur 16: Er eu bod yn rhesymol agos at eu targedau arbedion, roedd byrddau iechyd ar y cyd wedi gorwario £14 miliwn ar feddyginiaethau, gydag amrywiad sylweddol rhwng byrddau iechyd

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru

Noder: Caiff gorwariant ei wrthbwyso'n rhannol yn erbyn llinellau cyllidebau unigol gan fod gan bob bwrdd iechyd ond un (Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro) gronfeydd wrth gefn heb eu dyrannu yn eu cyllidebau. Mae gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr gronfa wrth gefn sylweddol fwy na byrddau iechyd eraill sef £19.2 miliwn tan fis Medi.

Ffigur 17: Nododd cyrff y GIG £13 miliwn o arbedion ar gaffael a meysydd eraill nad ydynt yn ymwneud â chyflogau yn erbyn targed o £31.2 miliwn: mae'r darlun cyffredinol wedi'i ystumio oherwydd bod Caerdydd a'r Fro gryn dipyn ar ei hôl hi o ran ei gynlluniau ar gyfer arbedion mawr yn y maes hwn

Ffynhonnell: Dadansoddiad Swyddfa Archwilio Cymru o ffurflenni monitro Llywodraeth Cymru